

TRYGGHET OCH LIKABEHANDLING

Läsåret 2010-2011

Örebro Waldorfskola Johannaskolan
Björkens Fritidshem
Örebro Waldorfförskolan Viljan

Denna handlingsplan skall finnas tillgänglig i alla verksamheter; i klassrum, i personalrum samt på skolexpeditionen.

Innehåll

1. **Alla barn och elever har rätt att känna sig trygga** sid 2
Information till barn och elever om trygghetsarbetet
2. **Vår Vision** sid 3
3. **Waldorfpedagogiken** sid 3
4. **Utvärdering av mål 2009 – 2010** sid 4
5. **Mål 2010 – 2011** sid 6
6. **Främjande trygghetsarbete** sid 8
7. **Förebyggande trygghetsarbete** sid 11
8. **Åtgärdande trygghetsarbete** sid 12
 - a. Rutiner för att upptäcka diskriminering eller annan kränkande behandling
 - b. Rutiner för att utreda diskriminering eller annan kränkande behandling
 - c. Rutiner för att åtgärda diskriminering eller annan kränkande behandling
9. **Ansvarsfördelning** sid 15

Alla barn och elever har rätt att känna sig trygga

Alla barn och elever har rätt att känna sig trygga.

Det är förbjudet att göra illa någon annan, både med ord och i handling.

Om du känner dig otrygg, eller om någon gör dig illa skall du berätta det för någon vuxen, kanske din klasslärare eller någon annan vuxen som du känner förtroende för. Ibland behöver man berätta att man sagt eller gjort något dumt själv. Det är väldigt viktigt att man berättar så att det som känns jobbigt kan upphöra.

Det finns en grupp på skolan som jobbar särskilt med att alla skall trivas och känna sig trygga. Den kallas Likabehandlingsgruppen, och i den ingår Karolina Ranestål (stödlärare), Malin Wahlström (engelskalärare) och Anna Gribble (rektor). Dem kan man alltid prata med om sådana här saker.

Den som du har berättat för kommer i sin tur att berätta vad som hänt för rektorn, så att rektorn vet om att det finns elever som känner sig kränkta eller otrygga.

Sedan kommer någon att undersöka saken lite mera, kanske din klasslärare eller någon ur Likabehandlingsgruppen. De kanske vill ställa fler frågor till dig om vad som hänt, och prata med andra elever eller personer som varit med. Ibland får du berätta för den som gjort dig illa om vad du upplevt, och sedan lyssna på hans eller hennes berättelse. Det brukar vara ett bra sätt att komma till rätta med dumheter eller missförstånd, men man behöver inte sitta i sådana samtal om man absolut inte vill.

Ibland behöver någon be om ursäkt för sina ord eller sitt beteende. Ibland behöver någon ta emot en ursäkt från någon som gjort någon annan illa. Att kunna ge och ta emot en ursäkt när något blivit fel är bra saker att öva sig på.

Dina föräldrar kommer också att få veta vad som hänt. Ibland måste man samtala mer om vad som hänt tillsammans för att det skall bli bra igen. Ibland måste många vuxna träffas och samtala.

När den som undersökt saken vet vad som har hänt måste man bestämma vad man skall göra för att det som hände inte skall hända igen. Ibland måste man fortsätta att föra samtal under en längre tid för att kolla att det verkligen blir så.

Alla måste hjälpas åt för att skolan, förskolan och fritids skall vara trivsamma och trygga, och därför är det också viktigt att man alltid berättar om man ser eller hör något som inte känns bra, särskilt om det händer flera gånger.

VÅR VISION

Att utifrån sin individuella särart ges utrymme och möjligheter att utveckla alla sina förmågor till att bli en aktiv, kompetent, kreativ och ansvarskännande människa, är en central målsättning inom Waldorfpedagogiken. Ur skapande verksamhet och kreativ bearbetning av ämnen kommer självinsikt och självförtroende. Genom att uppleva sig själv som delaktig i olika former av gemenskap växer möjligheterna att omfatta och bära ansvar för sina medmänniskor, miljön och världen. Så ges möjligheter för det vardande människan att hitta sin plats på jorden, och växa i frihet, självtillit och ansvar.

Vår skola, förskola och vårt fritidshem skall präglas av respekt för människors olikheter och deras olika förutsättningar. Alla barn och vuxna inom verksamheten skall känna sig trygga, och i möjligaste mån uppleva att de fullt ut kan ”vara sig själva”. Vi verkar för ett gemensamt ansvar för både den sociala och den inre/yttra miljön; att medarbetare, föräldrar och elever vårdar skolan, förskolan och fritidshemmet tillsammans.

WALDORFPEDAGOGIKEN

Waldorfpedagogiken har som utgångspunkt människans lagbundna utveckling, baserad på Rudolf Steiners syn på människan som kroppslig, själslig och andlig varelse. Målet med pedagogiken är en fri och socialt medveten människa, som genom sin tid på förskolan och genom sin skolgång fått sådana insikter och kunskaper att han/hon känner sig beredd att möta livets utmaningar och glädjeämnen på ett kreativt, nyfiskt och omdömesgillt sätt.

En bärande punkt i pedagogiken är det muntligt förmedlade, noga utvalda och åldersanpassade berättelsestoffet. Ur detta stoff kan samtal och tankar om värdegrund och etiska ställningstaganden uppstå, på en nivå som korresponderar med elevernas mognad och medvetenhet. Det skapande och kreativa förhållningssättet till inläring är en annan bärande punkt – genom detta ges eleverna många vägar till personlig utveckling och uttryck, samtidigt som förmågan att lyssna till och ge utrymme till sina klasskamrater övas.

Ytterligare en bärande punkt är mötet mellan barn/elev och pedagog, och de relationer som utvecklas över lång tid. I den relationen prövas gränser och utvecklas förtroende. Alla vuxna på skolan möter eleverna utifrån sig själva som individer och strävar efter att verka som föredömen. I den relationen kan gränser prövas och förtroende utvecklas.

I förskolan, fritidshemmets och skolans vardag uppstår konflikter. Det är all personals skyldighet att använda dessa till att utveckla barnens och elevernas tolerans och förståelse för varandras olikheter och förutsättningar. Förmågan att samarbeta och lösa konflikter tränas ständigt. En ofta använd metod är den s.k. bildgestaltningen, då eleverna (eller parterna) ostörda och oavbrutna får ge sin bild av det som inträffat, och därefter aktivt lyssna på den andres berättelse. Då man kunnat komma fram till en gemensam bild av vad som hänt, har ofta konflikten lösts av sig själv.

Medarbetare och kollegor arbetar regelbundet med utveckling av sig själva, sin sociala kompetens och organisationen. Att löpande arbeta med en värdegrund vilken innefattar begrepp som individens frihet och ansvar, människors lika värde och hanteringen av de gemensamma resurserna, kommer naturligtvis indirekt barnen och eleverna till godo dagligen och stundligen.

UTVÄRDERING AV MÅL 2009 – 2010

Likabehandlingsplan

- Att utvärdera tidigare likabehandlingsplan – genomfördes på skolledningsnivå, men ej på medarbetar-, föräldra- eller elevnivå. Likabehandlingsplanen för 07/08 användes i princip oförändrad under läsåret 08/09
- Att upprätta en trygghetsplan för 09/10 under höstterminen – genomfördes, men intentionen att åldersanpassa informationen innan den gick ut i klassrummen genomfördes inte, till stor del beroende på rektors sjukskrivning och likabehandlingsgruppens arbetsbörda under större delen av vårterminen 2010.
- Att informera alla medarbetare om diskrimineringslagen och vad den innebär – genomfördes i individuella fall på förekommen anledning, men ej så konsekvent och genomgripande som var tanken. En kortfattad information gavs under den halva studiedagen om härskartekniker.

Information

- Att likabehandlingsplanen 09/10 blir tillgänglig i alla verksamheter och klassrum, samt på hemsidan – information gavs i klasserna, men dokumentet som sådant blev inte tillgängligt i klassrummen eftersom arbetet med planen ej var riktigt färdigställt. Det låg tillgängligt på hemsidan under hela läsåret.
- Att likabehandlingsplanen diskuteras utförligt tillsammans med eleverna på skolan, anpassat efter ålder och mognad – genomfördes i en del klasser
- Att information om arbetet med likabehandlingsplanen delges föräldrar genom bl.a. föräldramöten, Föräldrarådet och veckobrevet – hänvisningar till hemsidan där planen fanns i sin helhet gjordes löpande
- Att underlätta för smidigare dokumentation av incidenter och utredningar – en gemensam incidentrapport för skolan och rutiner för användningen av den utarbetades och genomfördes i kollegiet.

Uppsikt/upptäckt

- Att skapa tydligare rutiner för upptäckt, utredning och åtgärder av diskriminering eller kränkande behandling – av olika anledningar var likabehandlingsgruppen decimerad under året. Ansvarsfrågor och anmälningsplikt diskuterades, och rutiner för hanteringen av kränkande behandling lades ut på klasslärarna plus en kollega i varje klass. Utvärderingen visar att modellen inte var särskilt lyckad, med otydligheter för både pedagoger, föräldrar och elever. Detta till trots hanterades konflikter utan undantag under året, i kraft av de informella strukturer som verksamheten vilar i.
- Att öka närvaron av vuxna på raster och under lunchen i de utrymmen där eleverna umgås – rastvaktsschemat fungerade periodvis. Närvaron av pedagoger varierade, men var periodvis god. Skolmorfar hade som uppdrag att befinna sig på fotbollsplanen alla raster vilket genomfördes, dock med vissa otydligheter vad gäller rätten för honom att ingripa vid konflikter eller olämpligt språkbruk.
- Att utbilda alla berörda medarbetare i härskartekniker och att uppmuntra motsvarande utbildning/förankring i klasserna av dessa begrepp – en halv studiedag genomfördes på temat, och tid under efterföljande kollegiemöten gavs till diskussioner och samtal. Begreppet härskartekniker togs upp i vissa av de äldre klasserna under klasstimmarna.
- Att planera och genomföra minst två halva studiedagar under läsåret då olika aspekter av likabehandlingsarbetet tas upp – med undantag av ovan nämnda föreläsningen om härskartekniker genomfördes studiedagarna inte.

- Att undersöka möjligheterna till att använda sig av Kamratstödjure alt. Friends konceptet i arbetet med att undvika kränkande behandling på skolan – samtal fördes under året i elevråd och de äldre klasserna, men utan att någon kontakt togs med benämnda organisationer.

Specifika åtgärder, diskrimineringsgrunderna

Kön

- Att fortsätta diskussionen med eleverna kring könsord, kopplat till värderingen av de olika könen – genomfördes på förekomna anledningar i flera klasser, men inte på någon övergripande eller allmän nivå

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Etnisk tillhörighet

- Att ta upp en diskussion kring hur vi informerar föräldrar som har svårigheter att förstå svenska – genomfördes ej.

Religion eller trosuppfattning

Funktionshinder

- Att färdigställa en handikappsanpassad toalett i det gamla skolhuset – toaletten färdigställdes och togs i bruk

Sexuell läggning

- Att fortsätta diskussionen med eleverna kring användning av t.ex. ordet böj i sitt vardagsspråk, kopplat till värderingen av olika sexuell läggning - genomfördes på förekomna anledningar i vissa, äldre klasser, men inte på någon övergripande eller allmän nivå

Ålder

MÅL 2010-2011

Trygghet och Likabehandling

- Att utvärdera likabehandlingsplanen för läsåret 09/10
- Att upprätta en trygghetsplan för läsåret 10/11 under höstterminen
- Att öka tryggheten i alla utrymmen, situationer och lägen, med utgångspunkt i utvärderingen av höstens trygghets- och trivselenkät

Information om trygghetsarbetet

- Att informera alla medarbetare om de krav och styrdokument som finns vad gäller trygghetsarbete i de olika skolformerna, bl.a. i den nya läroplanen och skollagen
- Att trygghetsplanen blir tillgänglig i alla verksamheter och klassrum, samt hemsida
- Att åldersanpassa delar av trygghetsplanen så att den lätt kan läsas och förstås även av de yngre eleverna
- Att upprätta en fungerande och aktivt arbetande likabehandlingsgrupp
- Att likabehandlingsgruppen gör besök i klasserna 5-9 en gång varje termin
- Att trygghetsplanen diskuteras utförligt tillsammans med eleverna på skolan, anpassat efter ålder och mognad, med särskild tyngdpunkt på rutinerna för vem man kan vända sig till om man känner sig utsatt och/eller kränkt, eller upplever att någon annan blir det.
- Att informera om och diskutera det specifika trygghetsarbetet på förskolan och fritidshemmet
- Att information om arbetet med trygghet och trivsel delges föräldrar genom bl.a. föräldramöten, Föräldrarådet och veckobrevet
- Att kollegor och medarbetare får tillgång till fortbildning inom områden som kan utveckla likabehandlings- och trygghetsarbetet, t.ex. kring barn med olika former av funktionshinder.

Uppsikt/upptäckt av kränkande behandling

- Att skapa en större medvetenhet hos eleverna om vad de skall göra vid upptäckt eller upplevelse av kränkande behandling, om vem de kan vända sig till och om vilka rutiner som följs
- Att öka närvaron av vuxna på raster och under lunchen i de utrymmen där de äldre eleverna umgås
- Att skapa rutin kring trygghetsenkäter varje termin, både vad gäller genomförandet av dem, och i utvärderingen/uppföljningen av resultaten
- Att öka graden av föräldrasamverkan för att upptäcka kränkande behandling, både på individ- och klassnivå
- Att vidare uppmuntra elevrådet till att undersöka möjligheterna att använda sig av Kamratstödjure alt. Friends konceptet i arbetet med att undvika kränkande behandling på skolan., alternativt komma med egna förslag eller metoder.

Utredning av kränkande behandling

- Att skapa tydligare rutiner för utredningen av diskriminering eller kränkande behandling, både vad gäller metod och dokumentation
- Att skapa tydligare rutiner för föräldrasamverkan i utredningen av kränkande behandling, både på individ- och klassnivå

Åtgärder då kränkande behandling upptäckts

- Att de åtgärder som sätts in blir dokumenterade på ett tydligare sätt
- Att öka uppföljningen av de åtgärder som sätts in
- Att skapa tydligare rutiner för föräldrasamverkan vad gäller åtgärderna som sätts in för att motverka kränkande behandling, både på individ- och klassnivå

Elevmedverkan

- Att öka elevernas delaktighet i arbetet med trygghet och likabehandling
- Att varje elev skall vara fullt införstådd med de rutiner och personer som är kopplade till trygghetsfrågor; vem man kan vända sig till, vad som händer efter att man anmält en incident etc.
- Att genomföra regelbundna enkäter med avseende på trygghet och trivsel, vilka både utformas och utvärderas i samråd med elevrådet
- Att utöka elevrådsarbete, bl.a. genom att ge möjligheter för elevrådet att åka på nationella elevrådsträffar
- Att komma fram till gemensamt utarbetade regelverk vad gäller spel, lekar och andra aktiviteter utomhus
- Att tillsammans med eleverna utvärdera och utveckla skolans ordningsregler

Specifika åtgärder vad gäller de sju diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder

- Att fortsätta samtalen kring könsord, kopplat till värderingen av de olika könen
- Att löpande i olika undervisningssituationer problematisera kring frågor om etnisk och könstillhörighet
- Att öka personalens medvetenhet och kunskap kring funktionshinder som faller inom ramen för neuropsykiatriska diagnoser
- Att alla pedagoger ännu mer medvetet och konsekvent anpassar undervisningen av elever med diagnostiserade eller misstänkta funktionshinder efter deras möjligheter
- Att lokaler och pedagogiskt material görs än mer tillgängligt och anpassas till elever med funktionshinder, t.ex. användning av dator i klassrummet eller möjligheter att kunna arbeta avskilt
- Att öka den kollegiala medvetenheten kring de elever och deras familjer som har någon form av funktionsnedsättning, och konsekvenserna därav
- Att fortsätta diskussionen med eleverna kring användning av t.ex. ordet böj i sitt vardagsspråk, kopplat till värderingen av olika sexuell läggning.

FRÄMJANDE TRYGGHETSARBETE

- syftar till att förstärka respekten för allas lika värde,
- omfattar alla diskrimineringsgrunderna,
- riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning, samt
- är en naturlig del av det vardagliga arbetet

Demokrati. Genom skolans självförvaltning, informella kompetens och delade ansvar verkar vi för demokrati och medbestämmanderätt. Upplevelsen av ett gemensamt och delat ansvar av alla pedagoger ger otaliga möjligheter till informella samtal med eleverna, till att verka som föredömen och medmänniskor samt att agera föregripande och långsiktigt.

I elevrådet har eleverna ett forum för sina åsikter och förslag, och i klasserna förs samtal om demokratiprocesser, ansvar, representantskap, majoritetsbeslut m.m. Övningsområden för praktiskt tillämpad demokrati ges hela tiden i samband med ordningsregler, spelregler, värderingsövningar och beslutsprocesser.

Elevråd. Eleverna i klass 7 -9 ges möjlighet att genom omröstning eller rullande schema representera sin klass i elevrådet, och därmed få insyn i och påverka frågor som har med trygghet och trivsel att göra. I de lägre klasserna fungerar klasstimmarna som informella klassråd, vilket blir ett forum för inflytande och samråd som bättre passar de yngre elevernas mognad och möjligheter att överblicka sammanhang.

Enkäter. Trygghets- och trivselenkäter genomförs regelbundet i alla klasser.

Fler vuxna. I samarbete med Örebro Folkhögskola arbetar fr.o.m. november 2009 en s.k. skolmorfar med att förstärka vuxennärvaron och ge ökad trygghet på raster, och i vissa utrymmen t.ex. omklädningsrummen. I samarbete med arbetsförmedlingen, SFI och försäkringskassan ges fler vuxna möjlighet att praktisera i skolan, till gagn för alla. Under läsåret 09/10 har en sådan person varit knuten till en viss klass och ytterligare två har deltagit regelbundet i fritidsverksamheten.

Föräldrar. Genom att aktivt delta i skolans aktiviteter, fester och ta ansvar för den yttre/inre miljön, uppmuntras föräldrar till delaktighet och gemenskap. I föräldrarådet verkar klassrepresentanter för samarbete, diskussion och utbyte mellan föräldrar och skola. Föräldrarådet är också ett forum för insyn och samverkan.

Vi inbjuder till föräldramöten c:a tre gånger/termin, då bl.a. det sociala klimatet i klassen diskuteras. Föräldrainformation i waldorfpedagogik erbjuds alla nya föräldrar, och uppmuntras starkt. Vid föräldramöten kan frågor kring samarbete och konflikthantering tas upp i elevövergripande samtal om trivsel och trygghet.

Gemensamma aktiviteter. Skolan ordnar regelbundet skolövergripande fester, spel och aktiviteter. Detta bidrar till en känsla av gemenskap, socialt ansvar och klassövergripande kontakter. Under våra månadsfester får eleverna öva sig i att både lyssna och träda fram.

Integrerad kursplan. Genom hela skoltiden integreras konst och hantverk, sång och teater. Pojkar och flickor lär sig att behärska både verktyg och tekniker på lika villkor, de sjunger och berättar tillsammans dagligen, de spelar teater och övas ständigt i att både träda fram och lyssna. Alla elever förväntas med självklarhet utveckla både handens och känslans intelligens. Detta främjar jämställdhet och likabehandling på ett lika genomgripande som effektivt sätt.

Klasskonferens. En gång per termin träffas de lärare som har undervisning med klassen för att diskutera varje enskild elev i klassen. Förutom att diskutera elevernas kunskapsinhämtning i relation till ämnesmålen, läggs stor vikt på den sociala samvaron och gruppdynamiken.

Klasstimme. På klasstimmen varje vecka ges möjligheter att diskutera trygghet och trivselfrågor. Attityder, språkbruk och incidenter tas på förekommen anledning upp på ett mer allmänt plan, och ger upphov till samtal om gott kamratskap och inkludering. I de äldre klasserna turas eleverna själva om att samla punkter och leda klasstimmar.

Kollegiet. Kollegiet träffas i sin helhet en gång i veckan, på torsdagar mellan klockan 15:30 – 19:00. Förutom ett löpande studium, en konstnärlig del och arbetet med de administrativa frågorna, avsätts varje vecka tid för elevfrågor. Enskilda elever synliggörs och pedagoger kan ta hjälp och stöd av varandra. Att se/stötta elever i kränkande eller utsatta situationer blir på så sätt hela kollegiets ansvar. Även hela klasser tas upp till diskussion ur olika sociala och pedagogiska aspekter. Stadieindelade konferenser träffas på måndagar.

Kompetensutveckling. Hela kollegiet fortbildas tillsammans genom det löpande studiet, nationella Waldorflärläromöten, gemensamma studiedagar och dylikt. Då enskilda kollegor vidareutbildat sig (i t.ex. ART, jämställdhet eller digital mobbning) kommer det hela kollegiet till godo genom föredrag, diskussioner och övrigt material under kollegietiden.

Likabehandlingsgrupp. Likabehandlingsgruppen besöker klass 5-9 varje termin och informerar om trygghetsplanen och förklarar att man kan vända sig till någon av dem om man behöver eller vill. I de övriga klasserna bedrivs likabehandlings- och trygghetsarbetet av klasslärarna. Likabehandlingsgruppen arbetar dessutom med att planera fortbildning av personalen i likabehandlingsfrågor, och utformar/utvärderar skolans likabehandlingsplan i samarbete med rektor, medarbetare, elever och föräldrar/vårdnadshavare.

Matro. Alla elever uppmuntras till att ge varandra tid och utrymme att äta i lugn och ro. Då bullernivån tidvis har varit hög i matsalen, har en ”10-minuters tystnad” genomförts då klass 1-5 äter. Eleverna får därmed öva sig i hänsyn och i möjlighet att reflektera över det egna pratandet.

Rastvakter. I de lägre årskurserna (klass 1 – 4) är alla lärare ute på rast tillsammans med eleverna. Ett rastvaktsschema är upprättat för lärarna i de äldre klasserna, och alla lärare förväntas vara ute bland eleverna på raster och luncher i mån av möjlighet.

Rektor. En ”öppen dörr” policy hos rektorn ger eleverna möjlighet att dagligen och utan tidsbokning komma med frågor, funderingar eller klagomål. Anna Gribble vikarierar ibland ute i klasserna, och är synlig och deltagande i den dagliga verksamheten med eleverna.

Självförvaltning. Genom skolans självförvaltning och delade ansvar, blir även icke-pedagogiska medarbetare i större utsträckning delaktiga i och ansvariga för elevernas skolsituation.

Skolhälsovård. Skolsköterska Annika Molin finns tillgänglig två dagar i veckan, då hon avsatt tid för spontana besök från eleverna. På förekommen anledning har hon remitterat vidare till PUB eller kontaktat socialtjänsten. Annika för individuella hälsosamtal med eleverna i vissa klasser, då även sociala frågor tas upp. Skolsköterskan är delansvarig i ämnet Sex och samlevnad, och informeras löpande om aktuella elevfrågor.

Kurator Per Åsell finns tillgänglig en förmiddag varannan vecka och tar även han emot spontana besök från eleverna. Han arbetar med individuella elever, men också med t.ex. attitydfrågor på klassnivå. Per arbetar också med handledning av personalen.

Socialt arbete i klasserna. I de yngre klasserna så arbetar vi bl.a. med berättelser som knyter an till sociala situationer där grunder i sociala relationer behandlas. Genom olika aktiviteter och övningar som t.ex. rollspel verkar vi för samarbete, tolerans och förståelse. Ett exempel är de skådespel som eleverna gör, vilka uppmuntrar till samarbete, utvecklar och balanserar personligheter och temperament, bryter ner eller bygger upp sociala mönster och synliggör alla individers betydelse för helheten. Att arbeta med teater ger också rika möjligheter till att gå in i roller som är t.ex. gräns- eller könsöverskridande, eller på andra sätt ökar tolerans och förståelse för minoritetsgrupper.

Vi motverkar när så behövs eventuell obalans i de styrkeförhållanden/sociala mönster som finns i en klass/grupp genom att styra upp lagindelningar i gymnastiken, bänkplaceringar i klassrummet, grupparbeten eller andra sociala/pedagogiska grupperingar.

Utvecklingssamtal och omdömen. Individuella utvecklingssamtal sker med varje elev två gånger per läsår. Då diskuteras bl.a. elevens upplevelse av sina kompisar och sociala situation. Genom elevens IUP kan facklärare ge sina bilder av elevens sociala situation. I elevernas allmänna omdömen speglas också den egna sociala utvecklingen.

Värdegrund. Genom Waldorfpedagogikens varierade och balanserade kursplan får varje elev möjligheter att utveckla många olika färdigheter. Genom att alltid arbeta konstnärligt med båda hand och tanke, öppnar sig både utmaningar och möjligheter. Balansen mellan teori/praktik och den bearbetande, konstnärliga aspekten av allt arbete, gör att eleverna utvecklas i självförtroende, självinsikt och självrespekt. Den varierade och balanserade kursplanen ger elever med funktionshinder stora möjligheter att hitta områden att växa i, vilket främjar respekt och likabehandling.

Waldorfpedagogiken avstår medvetet från att spegla eleverna och deras förmågor på ett alltför ingripande sätt i de lägre åldrarna, vilket gör att eleverna i högre grad kan "vila" i sig själv och sina upplevelser. Detta har till följd att ett väsentligt större utrymme skapas att "vara sig själv" och därmed minskar gruppträck vad gäller t.ex. könrollsförstärkande mode, smink eller attribut som mobiltelefoner.

Varje ämne och undervisningssituation genomsyras av en ideologisk hållning som grundar sig på människans unika värde, och hennes personligt präglade väg till kunskap och utveckling.

FÖREBYGGANDE TRYGGHETSARBETE

- syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling och
- omfattar endast områden som i en kartläggning av verksamheten identifierats som riskfaktorer

Besök likabehandlingsgruppen. För att öka elevernas trygghet skall likabehandlingsgruppen besöka klasserna 4-9 och informera om gruppens uppdrag, och vem man kan vända sig till då man känner sig illa behandlad, eller upplever att någon annan är det.

Fotbollsplan. Ständig vuxennärvaro eftersträvas på fotbollsplanen för att undvika att incidenter och konflikter uppstår där. Ett striktare regelverk för t.ex. lagindelning diskuteras med eleverna för att ingen skall känna sig bortvald. Att låta klasserna använda fotbollsplanen vid olika raster/dagar har varit en metod för att undvika klasskonkurrens som urartat till handgripligheter och tillmälen.

Information om olika funktionshinder i klasserna. I samråd med föräldrar och elever med funktionshinder, eftersträvas goda möjligheter till information och diskussion kring aktuella funktionshinder och vad de innebär i vardagen. Detta med syfte att öka toleransen och förståelsen för elever med funktionshinder.

Kontaktperson. För elever som upplever sig kränkande behandlade, eller som har behov av stöd i någon form, utses ofta en kontaktperson. På så sätt ges möjligheter till utvärderingar av situationer som uppstått, samt speglingar av det egna och andras beteende.

Enskilda lärare. Enskilda lärare upplevs ibland som orättvisa, eller får elever att känna sig otrygga. Om detta kommer till kännedom skall det utredas och bemötas av rektor.

Ordningsregler. Få men tydliga och konsekventa ordningsregler, vilka utarbetats gemensamt med eleverna, eftersträvas. Då lekar och aktiviteter blir klassövergripande och populära uppstår inte sällan diskussioner om vilka regler som gäller, och under vilka omständigheter. Då behövs vuxennärvaro och ett genomgripande och ständigt pågående arbete för att bistå eleverna i att kunna upprätta och respektera gemensamma regler.

Omklädningsrum. Större vuxennärvaro och genomtänkta rutiner då klasser ”möts” i omklädningsrummen innan eller efter idrotten eftersträvas, då elever inte sällan känner sig utsatta i denna situation.

Rastvakter. Ökad vuxennärvaron under de äldre elevernas raster eftersträvas, både i korridorer och utomhus.

Smek-/öknamn. Förutom det löpande och kontinuerliga arbetet med attitydförändringar, tilltalssätt och grupperingar i alla klasser., har kurator Per Åsell arbetat riktat med detta tema i vissa klasser. Detta arbete sker på klassnivå och utvärderas kontinuerligt och gemensamt.

Stöd. För vissa elever med t.ex. gränsdragningsproblematik är det avgörande att det finns stöd tillgängligt under dagen. Detta kan innebära allt från 10-minuterskontakter, till att ständigt ha en resurs i sin närvaro som verkar förebyggande och stöttande. Detta ger också klasskamraterna en större trygghet, och föregriper konflikter och missförstånd.

ÅTGÄRDANDE TRYGGHETSARBETE

- kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
- ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt, samt
- innebär att verksamheten måste vidta åtgärder som dokumenteras och utvärderas för att förhindra att kränkningarna upprepas.

RUTINER FÖR ATT UPPTÄCKA DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

På följande vis arbetar vi med att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Det är av stor vikt att vi på ett så tidigt stadium som möjligt kan upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för att kunna bemöta och sätta stopp för detta. Skolan eftersträvar ett gemensamt ansvar för allas trivsel och trygghet.

Vi strävar efter att ha god uppsikt över alla utrymmen och platser där barn och elever befinner sig. Till hjälp har vi ett rastvaktschema med olika ansvarsområden.

Vi eftersträvar att skapa samtalssituationer där elevernas trivsel och trygghet står i centrum på en kontinuerlig och vardaglig nivå. Detta sker framför allt på förekommen anledning, då konflikter, språkbruk, attityder eller upplevda orättvisor ger upphov till samtal om värdegrund, demokrati och rättvisa. Samtal förs i klassrummen, i mindre grupper eller på individnivå, beroende på samtalets art. Varje skoldag åter pedagogerna tillsammans med eleverna.

Vi strävar efter att vara medvetna, uppmärksamma och lyhörda på eleverna under hela skoldagen då all personal har skyldighet att uppmärksamma diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling om sådan förekommer. Då dylika oegentligheter förekommer måste dessa genast anmälas till klasslärare och rektor.

Rektor för kontinuerliga samtal med skolsköterskan och kuratorn, både i förebyggande, utredande och åtgärdande syfte.

Genom det gemensamma kollegiearbetet kan pedagogerna lägga fram oro för någon elev, eller rapportera om incidenter eller sociala situationer som behöver bemötas av alla vuxna. Bilder eller misstankar kan bekräftas eller avfärdas. Stöd kan ges till både elever och pedagoger som befinner sig i svåra situationer.

Vi är uppmärksamma på hög frånvaro. Oftast ringer klassläraren till familjen inom en dag eller två om en sjukanmälan inte har inkommit.

Vid minsta misstanke att diskriminering och/eller kränkningar förekommer så tas frågan upp med berörda lärare för att fler vuxna skall kunna vara uppmärksamma på de berörda eleverna. Frågor ställs till eleverna, som uppmuntras till att rapportera vad de ser och upplever till någon vuxen som de har förtroende för.

Eleverna ges information om vem de kan vända sig till om de upplever sig bli utsatta på något sätt. Genom att ha flera personer de kan vända sig till, minskas risken att eleverna begränsas i sin möjlighet att rapportera eventuella kränkningar/diskriminering som skett av medarbetare i verksamheten. Denna information ges även till föräldrar och vårdnadshavare.

I löpande utvecklingssamtal och på föräldramöten ges alltid utrymme för att diskutera barnens/elevernas sociala situation och trygghet. Föräldrasamverkan är många gånger avgörande för ett fungerande trygghetsarbete. Kontakten mellan föräldrar och klassansvarig är en nyckel till arbetet med trivsel och trygghet, och öppna kommunikationsvägar eftersträvas.

Vi strävar efter att dokumentera även misstankar om diskriminering och/eller andra kränkningar i incidentrapporter.

RUTINER FÖR ATT UTREDA DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

På följande sätt arbetar vi med att utreda diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Då kännedom fås om att någon form av trakasseri eller kränkande behandling har skett eller misstänks ha skett, skall klassansvarig lärare och rektor omedelbart informeras. Klassläraren har sedan, i samråd med rektorn, huvudansvaret för att en utredning av det inträffade sker och att händelsen dokumenteras.

Om en elev misstänks ha utsatts för kränkning/trakasserier av en pedagog eller annan medarbetare, eller vice versa, skall utredningen alltid ligga hos rektorn. I varje enskilt fall görs bedömningen om en anmälan skall göras till myndigheter såsom socialtjänst eller polis.

När ev. trakasserier/kränkning har kommit till klasslärares kännedom så planerar denne för hur händelsen ska hanteras. Om klasslärare behöver så tar denne hjälp av trygghetsgruppen och/eller rektor. Det är mycket viktigt att händelsen hanteras snabbt varför detta prioriteras framför annan undervisning. Andra lärare har ansvar att täcka upp för den eller de lärare som utreder händelsen.

Utredningen skall syfta till att få klarhet i vad som har hänt och ska ligga till grund för vilka åtgärder som skall vidtas. Det är viktigt att den som utreder samlar information kring det inträffade och undviker att lägga några värderingar i det som har skett. Det som utreder strävar efter att vara så saklig som möjligt för att behålla förtroendet från alla inblandade. I det gemensamma kollegiearbetet tas enskilda elevfrågor upp (ibland på stadiekonferensnivå), och situationer belyses och utreds ur andra pedagogers synvinkel. Vi är en liten skola, och de bilder som läggs fram syftar och bidrar till att en helhetsbild av situationen kan målas upp, och att vi tar ett gemensamt ansvar för alla elever ses och stötts på ett adekvat sätt.

Utredningen tillsammans med eleverna sker framför allt genom metoden bildgestaltning, då de inblandade ostörda och oavbrutna får ge sin bild av det som inträffat. Bildgestaltningen kan vara individuell först för att sedan gå över i gruppform. Det är viktigt att mötas och att alla berörda får ge sin uppfattning. Bildgestaltningen kan, och får, ta mycket tid, ibland upp till 80 % av problemlösningstiden. Om man kan komma fram till en gemensam bild av vad som inträffat, har konflikten ofta lösts i processen.

Information till vårdnadshavare ska ske skyndsamt och fortlöpande. Ibland innan men framförallt efter att samtal med eleverna har förts. Detta skall göras samma dag eller senast dagen efter, och det kan göras antingen skriftligt eller muntligt. Samverkan med föräldrarna eftersträvas alltid, genom t.ex. reflekterande samtal, problemlösningsförslag och delaktighet.

Utredningen dokumenteras med hjälp av en incidentrapport som arkiveras. Incidentrapporten inkluderar allsidig information om vem som varit inblandad, vad som hänt och när, om och när föräldrar/skolledning har informerats m.m. Beroende på utredningens art och omfattning fattas sedan beslut om vilka åtgärder, kortsiktiga och långsiktiga, som skall vidtas.

RUTINER FÖR ATT ÅTGÄRDA DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

När det har blivit fastställt att diskriminering och/eller kränkande behandling har skett så skall detta snabbt åtgärdas. De ansvariga för utredningen vidtar åtgärder i samråd med de berörda parterna. Målet med åtgärderna är att kränkningarna upphör och att en trygg situation skapas. Vilka åtgärder som bestäms beror på kränkningens karaktär och omfattning.

Åtgärder sätts in både för de elever som blivit utsatta och de som utsätter. De utsatta eleverna kan t.ex. få samtalsstöd, planeringen av grupparbeten och/eller lagindelning kan anpassas efter behov osv. De elever som kränkt eller trakasserat kan t.ex. få samtalsstöd genom en kontaktperson, förbud mot att vistas inom vissa områden under en begränsad tid osv. I vissa situationer använder sig skolan av kuratorn, både individuellt och i grupsituationer, och i både förebyggande och åtgärdande syfte.

Skolan eftersträvar ett så brett samarbete som möjligt med föräldrarna i alla fall av kränkande behandling. Föräldrarna informeras om alla förslag till åtgärder, med målsättningen att ett gemensamt och väl förankrat beslut kan fattas om hur enskilda elever skall stöttas. Skolans ansvar för elevernas trygghet väger dock tyngre än enskilda föräldrars åsikter och/eller önskemål.

Det är viktigt att skolan tydligt tar avstånd från det inträffade och klargör att det kränkande beteendet inte är acceptabelt. I löpande samtal får den som har kränkt/mobbat klara direktiv i hur hon/han måste förändra sitt beteende, och ges stöd till detta. Pedagogerna och/eller rektor informerar berörda kollegor om det som hänt, och att de ska stötta eleven genom att vara extra uppmärksamma och tillgängliga. De elever som blivit utsatta får stöd i att uttrycka sig, sätta gränser och att säga ifrån.

De ansvariga pedagogerna ser till att en uppföljning och utvärdering av åtgärderna görs. De är också ansvariga för dokumentationen av åtgärderna och det uppföljande/utvärderande arbetet. Alla åtgärder, vissa genom åtgärdsprogram, sätts in i samråd med vårdnadshavarna. Möjligheter att överklaga åtgärder finns, information om detta finns på åtgärdsprogrammen och på hemsidan.

Om händelsen upprepas/fortgår kallar rektor till en elevvårdskonferens (EVK) där elev, klasslärare, skoledning, elevvårdsteam, stödteam och föräldrar deltar. Då beslutas om åtgärder som eventuellt kan ligga på organisatorisk, grupp- eller individnivå.

ANSVARSFÖRDELNING

Huvudman/rektor

Det är skolledningens ansvar enligt lagar och förordningar att:

- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter
- förebygga, förhindra och motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en trygghetsplan i samarbete med likabehandlingsgruppen, medarbetare och elever
- om skolledningen får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, skyndsamt se till att utredning görs och åtgärder vidtas
- se till att medarbetare vid skolan har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmald/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling, och de åtgärder som vidtas

Lärare och andra medarbetare

Det är lärares och andra medarbetares skyldighet att:

- inte utsätta barn eller elever för kränkande behandling
- omedelbart anmäla misstanke eller kännedom om förekomst av kränkande behandling till rektor
- tillämpa skolans trygghetsplan
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning, och sträva efter likabehandling
- vara aktiva i arbetet att upptäcka diskriminering och annan kränkande behandling, rapportera samt dokumentera ev. misstankar eller iakttagelser
- ansvara för, eller delta i, utredning av ev. kränkande behandling där så föranleds, samt noggrant dokumentera densamma. Ev. åtgärder skall också dokumenteras.
- implementera de åtgärder som bestämts då kränkande behandling har utretts

Elever

Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

- inte utsätta varandra för någon form av kränkande behandling
- påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer i skolan

Elevers rätt till stöd

Det är den utsatte eleven som avgör om ett beteende eller en handling är oönskad eller kränkande. Elever har rätt att få stöd och hjälp när han/hon känner sig kränkt. Elevers upplevelser av kränkning får inte avfärdas. Vem eleven än kontaktar så har han/hon rätt att bli tagen på allvar och få stöd. Ev. åtgärder ska i möjligaste mån ske i samråd med eleven. Även de elever som kränker har rätt att få stöd och hjälp i att bryta sitt beteende.

Alla medarbetare har alltid ett vuxenansvar att skydda barn och elever från att fara illa.